

I. N. F. C.

DISSERTATIO ACADEMICA,

CONTINENS

HYPOMNEMATA QUÆDAM
 IN
CHRONICON
EPISCOPORUM
 ABOENSIVM,

A
PAULO JUSTEN
 CONSIGNATUM,

Cujus PARTEM PRIOREM

Consensu SENATUS Philosophici in Academia Aboensi,
 PRÆSIDE

MAG. JOHANNE
BILMARK,

HISTOR. AC PHILOS. PRACT. PROFESSORE ORDIN.

Placidæ ventilationi submittit

ELIAS REINHOLD. BERGSTADIUS,
 TAVASTENSIS,

In AUDITORIO SUPERIORI die IV Decembr.

Antii R. S. MDCCCLXXI.

Horis Ante Meridiem Confvetis.

ABOÆ

Typis JOHANNIS CHRISTOPHORI FRENCKELL.

Kongl. Maj:ts

Tro-Tjenare och Assessör,

Högådle Herren,

Herr JOHAN WALHEIM,

Högtvördade Gynnare.

Fast lyckan nu har lämnadt mig et länge efterlängtadt tilf
fälle, at för Herr Assessoren få förklara min wördnadss-
fulla tilgivwenhet; vñner jag dock, at Naturen vågrat mig
de gästwoer, som äro nödvändiga at tolka den drjänsla, som
Herr Assessoren jag är skyldig för alla mig bewista wälger-
ringar. Salnaden af mine Huldaste Föräldrars alt för tidiga
bortgång har Herr Assessoren genom sin gunst och ynnest så
mildrat, at mina stora förlust har blifvit drägelig. Men jag
är och förbliswer så länge jag lefver för så mycket mig åretidt
godt uti Herr Assessorens skuld, och har ej hopp om, at läm-
na något prof af min beständiga tacksamhet, så framt ej det-
ta mitt första Academiska Arbete, hvilket jag har åran at
Herr Assessoren uppsöfra, med wanlig ynnest bliswer uptagit.
Den Högste Guden förlänge Herr Assessorens lefnads da-
gar til många glada tider, då jag oft gjör mig försäkrad, at
äfven framdeles i Herr Assessorens ynnest vara imnesluten,
hwareniet med beständig wördnad framhärdar

Högådle Herr Assessorens

Hdmjuksaste tjenare

ELIAS R. BERGSTADIUS;

Kongl. Maj:ts
Tro-Tjenare och Härads-Höfdinge,
Adle och Högtäkade,
Herr JAN JANSSON,

Min Gunstige Gymnare,

Så oc

Kongl. Maj:ts
Tro-Tjenare och Hendrich,
Wälborne
**Herr JOHAN GUSTAF
SVINHUFVUD,**

Min Högtäkade Herr Morbror.

Vordnad för Edra Personer, och afstånd mot flera mig
af Eder bewista wålgerningar, äro orsaken som föran-
lätit mig, at upoffra Eder, Mine Herrar och Gymnare, dessa
pappers blad, som på alla orter skola witna om Eder godhet,
och min tacksamhet. Uptagen dem med Eder wansliga Ynestr,
och unnen mig den förmän, at åfven framdeles få wörda E-
der sasom mina wålgerningsmän, så skal jag aldrig underläz-
ta at anropa den Högsta GUDen för Eder beständiga wål-
gång, under det jag med all Högaktning framhärdar

Mine Gunstige Herrars

Ödmjuke tjenare

ELIAS R. BERGSTADIUS.

HYPOMN. I.

B. HENRICUM ex Anglia ortum, qui pedum Episcopatus Upsaliensis biennium ante obtinuerat, quam Svetiæ Regem, ERICUM SANCTUM, ad nostras oras comitabatur, primo inter Finlandiæ Episcopos loco numerat Rey. Episcopus Aboensis D. PAULUS JUSTEN. Verum quidem est, quod Præful hic Upsaliensis ad Finlandiam pervererit, & quod tam argumenta quam tormenta, pro feroci istius tempestatis genio, adhibuerit, ut majores nostros ad Christianam perduceret Religionem; unde tamen non sequitur, quod ipse Episcopatum sibi heic constituerit. Obtinuerat enim iam antea Episcopatum Upsaliensem, ceu modo dictum est, qui inter lautissimos semper habitus fuit, & vix credi potest, tantam ipsius fuisse modestiam aut opum contemnum, ut hunc cum novo Episcopatu Aboensi, si eundem instituerit, commutaverit? Conjicere quis posset, quod difficilem hanc expeditionem cruciatam ideo suscepit, ut Diocesenos suæ promœria ultra Finlandiam ad Holmgardiam usque extenderet. Cui autem opinioni refragatur Pontificis Romani ALEXANDRI III Bulla, data primo Archi-Episcopo Upsaliensi Ap. 1163, in qua inter ceteros Episcopatus, qui novo Archi-Episcopo subjecti fuerunt, nulla Episcopatus Aboensis fit mentio (*a*). Palmarium autem contra allatam JUSTENI sententiam argumentum censemus, quod, quamvis Historici multum inter se dissentiant in anno memoratae expeditionis definiendo,

niendo (*b*), inter se tamen convenient, quod B. Henricus vix ultra sex menses in Finlandia fuerit, antequam occisus sit; quo brevi ac turbulentu tempore nec res Ecclesiasticas heic ordinare, nedum Episcopatum constitutere potuit.

(*a*) Vid. Nob. Oernbjelmi *Histor. Ecclesiast. Sviogoth.* *Libr. IV. Cap. V.* p. 482. (*b*) Vid. *MESSENIH Chron.* *Episcop.* p. 116. PAULUS JUSTEN in Chronicu cit. existimat, B. Henricum An. 1150 in Finlandiam pervenisse, & in sequente hyeme occisum fuisse. Cui adstipulantur *LOCCENIUS Histor. Svec.* p. 76. *JUSLENIUS* in *Dissert. de Aboi Veteri & nova.* p. 36. aliquie. *OERNHJELM* vero *Libr. cit. Cap. IV.* §. 4. p. 462. putat, Regem ERICUM An. 1157 expeditionem in Finlandiam suscepisse, a quo paullum discedit *PERINGSCHJÖLD* in *Monum. Ulleråker,* *Cap. IX.* p. 127. expeditionem hanc An. 1156 suscepit, & HENRICUM Episcopum anno sequenti interfectum fuisse tradens. Cui adsentitur *RHYZELIUS* in *Episcop. Tom. I.* p. 27. perhibens, HENRICUM die 15 Augusti 1156 Upsaliæ consecratum, & die 17. Januar. 1157 occisum fuisse. Has autem componere litteres, non nostri est instituti.

HYPOMN. II.

Sicut de truculento mortis genere, quo B. HENRICUS occupavit, omnes inter se convenient Historici; ita de causa cædis valde discrepant. Auctor Chronicu cit. potissimum credit Legendæ de ipsius sic dicto martyrio conscriptæ, quæ perhibet, quod Nobilis quidem Fennus, *LALLI* nuncupatus, ipsum obtruncaverit ob cibum uxori vel ancillæ GERTRUDI eruptum, triplum licet pretium ejus loco solvisset, ne quid gratis acciperet (*a*). Alii autem annales produnt, B. Henricum fuisse

se occisum propter severorem disciplinam Ecclesiasticam, qua dictum LALLIUM ob homicidium commissum coercere voluit (b). Sed neutro in casu excusari potest hic Praesul. Fores enim absentis domini perfringere & sibi sumere, quod necessarium est, non ferret facile Christianus, nedum tanta mansuetudo exspectati potuit a feroce homine gentili, quamvis multiplum rei ablatae pretium confessim, uti dicitur, solverit? Praterea quis ille fuerit, quem occidisse Lallius prohibetur, non constat; attamen vel is erat ex comitatu Regis ERICI, in quem igitur jure belli usus est Lallius, siquidem ERICUS omnibus Fennis, Christianam Religionem recipere detrectantibus, bellum indixerat, vel ex ipsis fuit Fennis, idemque aut ad Christiana sacra conversus, quem, ut haereticum, capitibus poena dignum judicavit Lallius, aut Ethnicus, sed talium nulla cura tangebantur Episcopi Romani, qui flumina sanguinis gentilium effundere nulli dubitarunt. Probabile igitur est, utramque rationem in excusationem B. HENRICI fuisse fictam, veramque esse, quod sacerdotes ob crueltas & plane immanes hominum conversiones, ea tempestate adeo fuerint exosi, ut populi ad Episcopi nomen non minus tum, quam Romani quondam ad Hannibal's exhorruerint, illisque paria rependerre studuerint; id quod B. Henrico, per inculta loca soli atque inermi ambulanti, sine ulla illius prævia culpa contingere potuit.

(a) Vid. HASSELQUIST in *Rosa orbis Arcticus* p. 30. 31. & *Auctor Chronicus Finlandicus apud NETTELBLADIUM in Schved. Biblioth. Tom. I. pag. 114.* (b) Vid. BENZELII *Monument. Ecclesiastic.* pag. 34. aliosque. (c) Vid. Istr. ERLANDI *Vit. S. ERICI Cap. VI.*

HYPOMN. III.

Sunt, qui existinant sub nomine B. Henrici cūsos fuisse Aboæ numos, Imperium Svio-Gothicum administrante *STENONE STURE*, Seniore; qualem numum in Thesauri sui Tab. XII exhibit Cl. *BRENNERUS*. In parte adversa occurrit scutum, intra quod cernuntur tres coronæ, Regni Svetlici insigne, cum Epigraphe: SCS. HEINRICUS. E. B. uti legit Brennerus, quæ ultimæ litteræ E. B. ex ipsius opinione significant Episcopum Britannum. In aversa autem parte cernitur *A* Coronatum cum inscriptione: *MONETA ABOSIENSIS* (forte *AROSIENSIS*). Enimvero nec E. B. significare possunt *Episcopum Britannum*, quo munere Henricus nunquam in Patria sua functus fuit, nec littera *A* est ejus generis, quo *Abo* designari solet, sed *AROSIA*; nam si probe inspiciatur, non est simplex *A*, sed AR. Quæ cum ita sint, & quum numus hic a peregrino artifice sit confectus, qui ERICI nomen in Heinrici commutavit, probabile est, inscriptionem allatam æquivalere ordinariæ S. ERICUS S. R. scilicet E Monachali pro S atque B pro R ob exiguum characterum differentiam positis.

HYPOMN. IV.

Secundo inter Episcopos Aboënses loco memorat Chronicon Justeni *RODOLPHUM*, natione Vestro-Gothum, quem Curlandi secum in Patriam abduxerunt, & paullo post occiderunt. Sed quum Episcopatus Aboæ nondum fuerit constitutus, ceu mox patebit, verisimile est, quod Archi-Episcopus Upsaliensis Rodolphum ceu præconem huc miserit, ut collapsas res Christianas restitueret; quam sententiam fovit quoque Cel. Professor & Cancell. Reg. Consiliarius b. m. SCARIN (a). Quid? Quod nullam hujus

hujus Episcopi mentionem faciat OERNHJELM in Histor. Eccles. Interfectus autem dicitur in *Curoma*, uti habet Chronicō eit., id est in Curlandia, cuius incolæ An. 1173 irruptionem in nostras oras fecerant (b).

(a) Vid. *RHYZELII Episcopose. Tom. I.* p. 387. (b) Vid. *SPEGELS Histor. Eccles.* p. 387.

HYPOMN. V.

Tertius Finlandiæ Episcopus citatur FOLQUINUS, natione Svecus (a): qui vero primus in his oris fuit Episcopus, siquidem in Epistola Abbatis Cellensis ad Regem Svetiæ data vocetur Dominus FULCO Episcopus (b). An Canonicus Upsaliensis antea fuerit, uti habet nostrum Chronicō, dubitari potest, quum in Epistola modo citata appelletur Monachus Cellensis. Pergit Author Chronicī: *Non compertum est, quamdiu sedes Episcopalis vacaverit post Martyrium B. Henrici, aut quot annis isti duo sequentes fuerint in Episcopatu.* Sed quum B. Henricus An. 1151 vel An. 1157. occubuerit (Hypomn. I.) & Folquinus post cædem Rodolphi An. 1180 circiter pedum Episcopale obtinuerit, dubium, quod moyetur, facile dispaleſcit. Præterea Folquinus hic non confundendus est vel cum FOLCONE, Archi-Episcopo Upsaliensi (c), quippe qui nostro fuit multo recentior, nec cum Esthonum Episcopo FOLQUINO, qui eadem tempestate vixit, & de quo valet, quod adjutorem in prædicando Evangelij habuerit NICOLAUM, Monachum Stavangriensem (d). Denique in dicto perhibetur Chronicō, quod Rutheni An. 1193 Aboam incendio devastaverint. Fuisse heic loci ab antiquissimis retro temporibus emporium, Fennice Turku, quo nomine a nostris tibis etiamnum designatur Aboa, nemo dubitat; sed urbem

bem nostram tunc fundatam aut exstructam esse, nullis idoneis probari potest argumentis. Profecto si hoc verum esset, nulla subesse videtur ratio, quare non in urbe nostra potius, quam in paroecia Rendämäkensi, considerint Episcopi Aboënses, qui tutiorem in illa, quam in hac, degere potuissent vitam.

(a) Forte hic quoque natione Vestro-Gothus erat. Sicut enim altas in Vestro-Gothia radices jam tum egerat Christiana Religio; ita non infrequens fuit, ut juvenes Westro Gothicæ Bremam sèpius proficiscerentur, in Religione Christiana ipsi primum instituendi, & alios cives in eadem postmodum instituturi. (b) De Folquinno Epistolas plures ab Abbe Cellensi scriptas vide apud *VASTOVIUM in Vit. Aquil. Edit. Colon.* (c) Conf. *OERNHJELMII indic. Histor. Eccles. voc. Folquinus, & RHYZELII Episcop. Tom. I. p. 34. 35.* (d) Vid. *OERNHJELMI Vit. Penti DE LA GARDIE p. 73.* Diversas utique personas fuisse hos Folquinos, vel inde apparet, quod Episcopi Aboënsis successor fuerit *Thomas*, sed Ethonum Episcopo successerit *Julius*, vid. *OERNHJELMII loc. cit.*

HYPOMN. VI.

Ad *THOMAM*, Episcopum Aboënsim, natione Anglum (a), Epistolam An. 1220 scripsit Pontifex Romanus, *HONORIUS III*, in qua prohibet, ne quis Fennorum cum Ethonibus aliisque vicinis populis commercia, quæ victum & alias res necessarias concernunt, exerceret, ut sic feroce has gentes substractione mercimonii ad meliorem reduceret frugem (b). Quid hinc factum sit, Historia ejusdem temporis satis edocet. Scilicet populi hi, indigne ferentes, tum quod Svethiæ Reges

ges cruciatas expeditiones, hortatu in primis Episcoporum (*c*), in illorum terras susciperent, & præliis victos vel occiderent, vel ad novam Religionem suscipiendam strictis gladiis cogerent, tum quod nemo Fennorum commercia proficia atque necessaria cum illis exercere amplius auderet; contractis igitur copiis Rutheni atque Curlandi in Finlandiæ littora crebras fecerunt expeditiones, vi extorturi, quod honesta ratione impetrare non possebant. Et quum immanitatis spicula in caput Episcopi præcipue dirigirentur, hic rebus suis in turbido, quantum fieri posset, consulturus, Visbyam Gothlandiæ urbem sese contulit, ubi An. 1248 vitam cum morte commutavit. Dum in Finlandia fuit, Capellano suo *WILHELMO*, itidem Anglo, concessit prædia quædam in Parœcia Masko, nec non dimidiā insulam Taipela dictam, uti ex litteris ejus scriptis in Parœcia Nousis An. 1234 constat (*e*). Ipsi quoque Pontifex *GREGORIUS IX* veniam concessit delubra paganorum & lucos, quorum in Christianis sacris nullus erat usus, sibi vindicandi (*f*). Nisi autem fallimur, Episcopus hic Thomas inter martyres perperam a nonnullis refertur, nisi incruentos dari ac dicere velimus eos, qui ad stabiliendum potestatis Hierarchicæ fastigium Regibus ac Principibus præpostera pietate ac periculo vitam suam exposuerunt. Nec si bī constat opinio *OERNHJELMI* (*g*), qui existimat, hoc tempore & sub Episcopi hujus auspiciis Cathedralem Ecclesiam a Råndåmäki Aboam fuisse translatam. Quum enim lapicidae & fabri murarii in ædificando Templo Upsaliensi hac tempestate occupati fuerint, & templum Aboense eandem plane formam ac genus structuræ exhibeat, verosimile est, hoc multo serius ab eisdem Artificibus fuisse perfectum (*b*); quo facto dicta demum translatio peragi potuit.

(a) De Anglorum cum Svecis commerciis & de zelo illorum in propaganda Religione Christiana per Scandiæ oras, vid. *PERINGSCHÖLDII Monum. Upland. Tom. I.* p. 107. seqq. (b) Vid. *Epistolam banc in OERNHJELMI Histor. Ponti DE LA GARDIE pag. 28.* (c) Vid. *OERNHJELMI Histor. modo cit. p. 75.* (d) Scilicet hoc tempore Tattari subjugarunt vicinum Holmgardia regnum, quare mirum non est, ab infesta gente infestatas fuisse nostras oras. (e) Vid. *SPEGELS Bevis til Biskops-Chrōnikan p. 158.* (f) Vid. *SPEGELS Libr. cit. p. 154.* (g) Vid. *OERNHJELMI Histor. Eccles. p. 491*, ad quam opinionem inductus videtur litteris Pontificis Romani *GREGORII IX*, datis Perusii d. 23 Januar. 1226. (h) Vid. *PERINGSKHÖLDII Monument. Upland. Tom. I.* pag. 13.

HYPOMN. VII.

BERONEM, Episcopum Aboensem Rex Svetiæ ERICUS, Balbus cognominatus, consanguineum suum appellavit, quod tamen non sanguinis vinculum indicavit, sed honorifica tantum compellatio fuit; siquidem eodem tempore Archi-Episcopum Upsaliensem OLAVUM BASATÖMER eodem titulo dignatus fuerit. Quamvis certum sit, quod Episcopus hic fuerit Regis memorati Cancellarius, dubium tamen est, an munus hoc respexerit vel integrum Regnum vel hanc tantummodo Magnum Ducatum. Denique observamus, quod sepulcri hujus Episcopi in Templo Rendämäkensi nullum amplius appareat vestigium.

HYPOMN. VIII.

Inter alia, quæ *RAGVALDUS*, Episcopus Aboensis

in commodum Cleri Finlandici sub auspiciis BIRGERI JARL constituit, ex tenore Chronicis saepius nominati referimus, quod parochianis certum decimarum genus, *Matskot* dictum, solvendum injunxerit. Erat autem *Matskot* collatio quadam cibaria, non tantum Episcopo, sed toti etiam Fennigiae Clero olim perfoluta, quam sequenti quoque tempore parochianis suis e blandiri non intermiserunt Sacerdotes. Quid? Quod in litteris Regis GUSTAVI, Holmia die 27 Maii An. 1538 datis, spontula haec Mensæ Clericorum destinata, cæteraque quæ Cathedræ solvebantur, dicantur esse juris atque instituti Divini. Verba ita sonant: *Wij Gustaff &c. Kåre vener, Vi gifve ider tilkenna, att oss elskelig verdig Fader Bis**kop** Mårthen och Capitlet i Abo haffva nu varit för oss, och ibland andra theres årände, kårt och klagat, burulunda then Menige man och synnerliget Frelsset ther i Landet, gjöre ganska skräplige then Tienden; Matskot och annor rättighet utb, som the först efter Gudz bud, Sveriges Lag, och gode gamble sedvänjor plchtige och skyllige åro utgjöra &c. &c. (a).* Deinde *Liebes Spann seu Charitativum munus frumentarium pridem dictum fuit, de cuius solutione non Clero amplius, sed publico æario præstanta, cum ordinibus Finlandia egit Svetiss Rex GUSTAVUS I.* (b). Nostro ævo non *Matskot* sed *Jubiletek* communiter appellatur, & quamvis hic ritus colligendi cibaria Regia auctoritate sit interdictus (c), nondum tamen ita ab rogari potuit, quin in remotioribus Finlandia regionibus vestigia ejusdem appareant.

(a) Autographum harum litterarum servat Templem Cathedrale Aboense. Quocirca sequentem annotationem in M. Sto quoddam invenimus. An. Dn. 1556
Tå Kong Götaff var til Viborg, då kendes han vidb Matskot smøret, och hans Gudelighet gaff bonom thet in, at han

här presterna i Åland lät i samma smörstad uppböra Clokkarvackor, hvar Kirckbeerde i sin sochn; therpå baffe vij Prester böglöflig i hogkommelse Kong Jolans underskrefne breff, dat. i Stockholm then 9 Aprilis An. 1590. Immo Rex gl. m. GUSTAVUS ADOLPHUS edicto regio dat. Örebrogiae An. 1617 parochianis hanc sportulam injunxit. (b) Vid. WERVINGS Historia CAROLI IX pag. 57. (c) Vid. WILSKMANS Ecclesiastique vårk p. 525.

HYPOMN. IX.

Quum singuli hi tres Episcopi Aboënses, Bero, Ragnaldus atque Catillus Regum Svetiæ ERICI & WALDEMARI nec non Regni Administratoris BIRGERI JARLI fuerint Cancellarii, admodum probabile est, quod isthac Cancellariatus munus respexerit tantummodo Finlandiam. Rebus autem heic constitutis, Finländiaque Sveciæ imperio firmiter innexa, Episcopi Aboënses esse Cancellarii simul desierunt. De CATILLO Episcopo perhibet Chronicon illud, quod nobis exhibet NETTEBLAD (a): *Sub ipso collegium Canonicorum primum fuisse constitutum in Ecclesia Aboënsi An. Dn. 1266 ex mandato D. Urbani Papæ quarti, consensu Regis MAGNI per visitatores & Procuratores D. FOLQUINUM Archi-Episcopum Upsaliensem, D. ANDREAM Præpositum illustris famæ & NICOLAUM, Parvedicanum Upsaliensem.* Sed in MS. to quod habet Bibliotheca Aboënsis, legimus: *Sub quo (Catillo) Collegium Canonicorum primum fuit constitutum in Templo Rendämäkensi An. D. 1276.* Fatetur vero MESSENIUS (b) Rendämäkense in Finländia collegium Canonicorum fuisse institutum circa An. 1266. Enimvero Chronologiam hanc esse falsam, multis ostenditur modis. Rex enim MAGNUS LADULAS Imperio Syo-Gothico potitus est An. 1276; Folquinus autem

autem electus fuit Archi-Episcopus Upsaliensis An. 1267 uti habet MESSENIUS (*c*) & consecratus An. 1275. Quod ad Pontificem R. URBANUM IV attinet, ille quidem præcepit collegium Canonicorum in parochia Rendamåkensi, non Aboæ, quippe Templum civitatis nostræ nondum fuit exstructum, institui; hoc tamen mandatum perfici non vidit, fato An. 1265 preventus. D. ANDREAS, cuius heic fit mentio, fuit patruus S. BRIGITÆ, multisque meritis clarus. Sed quid sibi vult *Parvedicanus*? Nonnulli putant vitium heic esse scriptorium & quod legendum sit *Archidiaconus*; quæ tamen opinio parum sibi constat, quum inter Archidiaconos Upsalienses a Rev. BENZELIO (*d*) enumeratos, ista tempestate nulla fiat mentio *NICOLAI*. An per *Nicolaum Parvedicanum* intelligatur *Nicolaus Allonis*, uti vult NETTELBLAD (*e*), admodum dubitamus, siquidem munus Decanatus Upsaliensis An. 1286 demum fuerit institutum. Si quis dicat *Parve* esse cognomen; huic sententiæ repugnat praxis illius ævi; quum nomina gentilicia tunc plerumque omittentur. Quamobrem sicut Diaconorum in Ecclesia variis fuerunt gradus, id quod Archidiaconi nomen satis indicat; ita vix dubitari potest, quin in munere Ecclesiastico minor quædam fuerit dignitas, *Parvediaconorum* appellatione insignita.

-
- (*a*) Vid. *Ejusd. Bibliothec. Svec. Tom. I. p. m. 68.*
 (*b*) Vid. *Scondæ illustr. Tom. XV. p. 40.* (*c*) Vid. *Libr. & Tom. mod. cit.* (*d*) Vid. *Ejusd. Monument. Ecclesiast. p. m. 44. & 45.*

HYPOMN. X.

JOHANNES, Episcopus Aboënsis, e Polonia ortus fuit (*a*), qui in Svetiam veniens, factus est Prior Sigtunensis

nensis. Hic interiecto tempore in Concilio Sigtunensi, quod Anno 1286 est celebratum, Episcopus Aboensis fuit electus. Ita enim in antiquo quodam Chronicō Bibliothecā Upsaliensis ad annum nominatum legimus: *Hoc tempore Sigtuna in Sveonia Concilium a Clericis celebratur, JOHANNES sodalis prior Collegii Sigtunensis creetur Episcopus Finlandiae præsente Rege Magno LADULÄÄS* (b). In MS. to Chronicī Justeni, quod possidet Bibliotheca Aboensis, annus emortualis Episcopi Johannis omislus; is vero quem secutus est NETTELBLAD & qui Johannem An. 1298 obiisse scripsit, graviter erravit; quum An. 1290 Aboa ad Cathedram Archi-Episcopatus Upsaliensis sit vocatus, Anno 1291 deum vitam cum morte commutans (c).

(a) Vid. *VASTOVII Vit. Aquilon.* p. 77. (b) Vid. *VALLINI Sigtunam s̄tant.* & *cadent.* p. 341. (c) Vid. *RHYZELII Episcoposcop. Tom. I.* p. 37. Graves omnino hic habuit contentiones cum Archi-Episcopo Lundensi vid. *MESSENII Analect.* Tom. XII. p. 77. quibus etiam ipse immortuus fuit.

HYPOMN. XI.

Formam civitatis nondum adsumserat Aboa, & tamen canonicatus heic fuissē constitutos reperimus, si quidem Episcopus MAGNUS prius fuerit canonicus Aboensis, quam pedum Episcopale ipsi sit commisum; id quod non hic tantum, sed alibi quoque locorum constigit. Testator enim SCHURTZFLEISCHIUS: *Quod multæ sedes fundatæ multaque Sacerdotia amplissima prius instituta fuerint, quam ex occasione eorum Urbes struebantur* (a). Sed ad Episcopum Magnum revertimur. Villa ista parochiæ Ruskoensis, in qua natus fuit hic præfus, hodie dicitur Martala, & est ex numero præbendarum

rum Academiæ nostræ. Quum Templum Aboense, saltem quoad primam ichnographiam An. 1300 circiter fūerit perfectum, Cathedra quoque Episcopalis hoc tempore Aboam transferri potuit; Civitasque nostra simul magis magisque caput exserere coepit. Ad ejus incrementum non parum contulit VALDEMARUS, Regis Svethiæ MAGNI LADULÄSI filius, qui dux Finlandiæ fuit constitutus, quo in munere successit patruo suo BENEDICTO, qui Episcopus Lincensis fuerat electus (b). De cetero constat, quod Episcopus hic, ut & Episcopus Scarensis BRYNOLPHUS An. 1299 Telgæ subscripte-rint litteris indulgentiarum, datis Monachis Sigtunensi-bus (c).

(a) Vid. *Dissert. Histor. Civ.* XXII. p. 4. (b) Vid. *ERICI OLAI Hist. Svetb.* p. 172. (c) Vid. *WALLINI Sigt. Stant. & Cad.* p. 310.

HYPOMN. XII.

Quamvis RAGVALDUS ipse natione Alandus fuerit, & auctoritate multum valuerit, eo tamen rem perducere non potuit, ut Alandia Diœcesi Aboensi subjiceretur, sed quæ insula tum paruit Archi-Episcopo Upsaliensi (a). Inter alia hujus Episcopi merita ponitur, quod fundamentum jecerit arcis quondam Episcopalis, KUSTÖ dictæ, circa An. 1317; sed quem honorem auctor Chronicus Finlandiæ vindicat Regi Finlandiæ KUSONI (b), qui an extra cerebrum auctoris extiterit, perquam incertum est. Ab hoc tamen non multum abludit MESSENIUS, perhibens, quod Fenni sub Episcopatu RAGVALDI indegenam Regem, BUGGONEM dictum, sibi elegerint (c). Id certum est, quod rutheni circa initium Seculi XIV cerebras in nostra littora fecerint expeditiones, Aboam occupaverint & templum vastaverint; an vero feroce hi populi tunc tenuerint partem illam urbis nostre, quæ etiamnum RYSSBÄCKEN appellatur, aliis dispiciendum relinquimus.

(a) Vid. *MESSENII Chronol.* p. 15. (b) Vid. *NETTELBLADII Bibl. S. Tom. I.* p. 112. (c) Vid. *MESSENII Libr. cit.* p. 13.

